

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

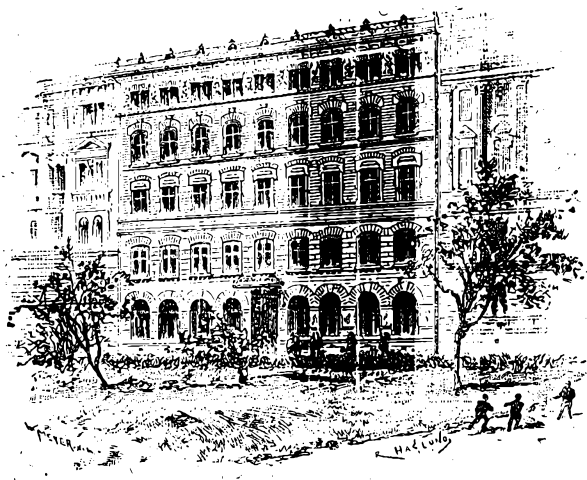
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

BESKOWSKA SKOLAN

I

STOCKHOLM

LÄSÅRET 1916—1917

El. Bestow

Luning Smith

L. S. Dwyman

BESKOWSKA SKOLAN

I

STOCKHOLM

LÄSÅRET 1916—1917.

—

INNEHÅLL:

1. VID AVSLUTNINGEN 1901
TAL AV REKTOR LUDVIG LINDROTH
2. BESKOWSKA SKOLAN 1867—1917
ÅTERBLICK AV N. S.
3. ÅRSREDOGÖRELSE

Tal vid avslutningen vårterminen 1901.*)

Innan vi i dag skiljas vill jag, såsom jag stundom plägat, ställa några särskilda ord till ungdomen: några ord, som kunna giva eder något att tänka på, då I blicken tillbaka på det gångna läsåret, och som måhända kunna hava något gott med sig för edra fortsatta studiet, såvitt mina ord förmå att göra något varaktigare intryck på eder.

Det är om *skolbildningen*, som jag vill tala; men icke för att skärskåda den från alla eller ens flere sidor, utan jag skall hålla mig till meningen och avsikten med denna bildning; och jag skall därvid endast fästa er uppmärksamhet vid en sak, nämligen denna: bildningen och uppfostran avse att väcka edert intresse för det, som är av värde i livet och att därigenom förädla edert sinne.

De ämnen, som I läsen i skolan äro många, allt för många, säges det, och jag är icke den, som vill neka, att det ligger sanning i detta tal. Men det finnes bland alla dessa ämnen intet, som icke i och för sig är av intresse att lära och kunna, och det finnes heller icke något av dem, som icke i verkligheten tilldrager sig intresse hos *några* lärjungar. Jag vill icke göra mig till målsman för den åsikten, att alla lärjungar skulle kunna eller ens böra med samma intresse omfatta alla ämnen. Det vore tvärtom önskligt, att man tidigare och hos flere lärjungar spårade stark förkärlek för vissa ämnen, varigenom bland annat valet av rätt levnadsbana underlättades.

Jag har nu emellertid levat med skolungdom under så många årtionden, att jag mycket väl känner på mig, huru det inom många av eder reser sig en och annan motsägelse mot vad jag hittills sagt. Kunde och vågade ni på detta ställe tala fritt ur hjärtat, så skulle en och annan av eder säga, vad jag nu i edert ställe skall uttala. Den ene skulle säga: »Det kan väl vara sant, att ämnena äro så där fulla av värde, som man säger. Men för att komma åt detta får man underkasta sig så mycket läxor, pluggande och skrivande, att det ändå blir bra tråkigt, och man tycker minsann inte alltid, att det hela är så värst intressant». En annan skulle säga: »Våra lärare kunna inte *alltid* eller *alla* göra ämnena livliga och roande för oss.» En tredje: »Vi ha så mycket att tänka på för att värja oss för under-

*) På vår enträgna bön har Rektor Lindroth ställt ett av sina avslutningstal till årsberättelsens förfogande; vi tacka honom hjärtligast för denna hans välvilja.

betyg och reda oss i studentexamen, så att vi tänka mera på vad vi skola ha i minnet och taga fram, när det gäller, än vi tänka på det, som kan ha värde för vår bildning». En fjärde säger: »Hur skola vi kunna samla vårt intresse för det ena eller det andra ämnet, när vi skjutas som skottspolar från det ena till det andra och få lov att hava så mycket i huvudet på en gång?»

Det vore orätt att tillbakavisa alla dessa meningar såsom oriktiga, ty det måste medges, att det ligger sanning i dem. Och dessutom komma de icke alla ifrån ointresserade lärjungar eller från de mindre flitiga eller från dem, som endast studera av tvång, dem vilka jag i början av detta läsår kallade arbetets *trålar* i motsatts mot arbetets *frie*. Blott så mycket vill jag säga, att somliga av de olägenheter, på vilka I nu tänken, alls icke kunna avlägsnas från skolarbetet och att undanrödjandet av andra icke beror av dem, som arbeta med eder inom skolan, utan av de många myndigheter, som stå *över* de svenska läroverken.

Men om jag också medger, att det finnes åtskilligt i våra läroverk, som kunde önskas bättre, och till och med ett och annat, som kan för en och annan göra det dagliga skolarbetet trivialt och tråkigt och därmed nedsätta värdet av det, som läres, så kvarstår dock huvudsaken, att detta läroinnehåll *verkligen är av värde*, så vitt det är sannt, som jag nyss antytt om de olika läroämnenas förhållande till de olika sidorna i människans väsen.

Det är nu i våra dagar så, att detta goda i kanske allt för riklig mängd kommer den studerande ungdomen tillhanda, eller kanske jag skall säga: *påtvingas* de unga, och att dessa därför icke med tillbörlig lust göra sig det till godo. Ni kunde kanske här vilja tillämpa ordspråket: »Du skall inte bjuda bagarbarn på bröd». Men ordspråket duger ej fullständigt i denna mening. Ty likasom bagarbarn i alla tider ha behövt bröd, likaväl som andra barn, så behöver vår tids unga människor kunskapens bröd nu minst lika mycket, ja mer än på den tid, då det räcktes dem i sparsammare portioner. Det är aptiten, som måste väckas. Och därtill måsten I framför allt själva medverka.

Det är visserligen vår plikt som lärare att för eder räkning söka avvinna skolans ämnen allt det intresse vi förmå. Men det är eder sak att öppna förstånd, inbillningskraft och hjärta för mottagande av den ädla födan. Och det beror mycket på god vilja och arbetslust, om det skall vakna en verklig håg hos var och en av eder att taga till sig och i edert inre bearbeta eller smälta denna föda. Därför må de unga uppmanas att *vilja* intressera sig för sina studier. Och som exempel ur livet pläga vara för ungdomen lockande, så vill jag visa er ett par sådana.

Om I läsen levnadsteckningar över människor, som varit besjälade av levande och starka intressen i livet, så skolen I uti hundratals fall finna, att levnadstecknaren på något av de första bladen i

sin bok, där han skildrar sin hjältes barndom, fäller ett yttrande sådant som detta:

»Gossen hade en brinnande håg för studier.»

Men nu tänker någon kanske: »Vår store Linné lär ju ha varit bra lite intresserad för studier, innan han blev student.» Ja, först och främst är denna anekdot om Linné inte riktigt säker. Och för det andra är *det* åtminstone bestämt säkert att han, från det han var så liten som den minste av er hade en brinnande kärlek till blomstervärlden och bibehöll denna kärlek hela livet igenom.

Och jag skulle för min del vara alldeles nöjd, om var och en av er hade ett enda eller några sammanhängande ämnen verkligen kära, så att de kommo honom i tankarna, även när han inte *behövde* tänka på dem, att de så att säga söge till sig hans intresse och behölle denna tilldragande kraft hela hans liv igenom. Vad det kan bliva av en människa med levande intressen, därom ligger det nära till hands att påminna de unga i dessa dagar, då vårt svenska folk vid Artur Hazelii grav erinrats om denne mans storslagna livsgärning. Menen I, att han skulle hava kunnat i de levande verklighetsbilder, som vi se i Nordiska museet och på Skansen framlocka och återkalla dragen av vårt folks forna seder och levnadssätt, om han icke alltifrån sin ungdom varit besjälad av kärlek till de ämnen, som blevo andliga verktyg för hans långa, ihärdiga, ädla livsarbete.

Jag har därmed icke alls velat uttala någon önskan att alla unga människor skulle intressera sig för *studier*. Det gives många andra intressen i livet av värde. Jag skulle därför önska, att alla som hade en verklig håg åt andra håll finge i god tid ägna sig åt detta. Men det är icke härom jag i dag talar utan om skolstudier. Jag vill blott i förbigående uttala min sympati för alla unga människor, som äro mäktiga av ett starkare intresse för det, som är av verkligt värde, även om detta ej är studier. Jag nekar icke heller att det bland eder finns åtskilliga, som lära med lust. Jag spårar denna lust, när jag under åhörande av en lektion i någon av de lägre klasserna ser tindrande eller lugna blickar ofrånvänt riktade mot lärarens eller lärarinnans ansikte, när jag i de högre klasserna spörjer om något frivilligt arbete, som icke synes hava direkt sammanhang med betygshunger, eller när jag själv i en lektion avbrytes av en lärjunge, som vill ha noggrannare besked över något drag i romarefolkets liv eller över byggnaden av dess språk.

Men det är långt ifrån att jag ser detta intresse så starkt eller så utbreddt som jag skulle önska.

Och varför håller jag det så angeläget, att I läggen intresse in uti edra studier?

Blott i förbigående nämner jag några av de viktigare skälen för att sedan särskilt understryka *ett*.

Utan intresse har ett ämne icke något sannt värde för den lärande. Först med intresset giver ämnet en väckande, livande, dra-

gande och glädjande själsbildning. Det blir föga mer än ett utanverk, en klädedräkt som snart utslites och bortlägges, om det icke med intressets hjälp får intränga i själen och i någon mån smälta samman med lärjungens personlighet. »Det blir då först vakenhet och ljus i själens innandömen.» Endast så kan man också med verkligt fri vilja och glatt mod övervinna de besvärligheter och arbetsmödor, som äro oskiljaktigt förenade med studierna. Endast så kunna de också riktigt kraftigt bidra till att förädla livet.

Och därmed kommer jag till det sista och det, som jag mest har velat säga i dag. Jag håller nämligen före att den, som med verkligt lust och intresse omfattar något, som är av värde i livet, däruti har en inre, god, ehuru visserligen icke obetingat verkande kraft, som sätter honom i stånd att lägre värdera det som är av obetydligt eller blott skenbart värde, en kraft, som kan hålla honom över det värdelösa, det simpla, det dåliga.

Således menar jag, att den som är ivrigt upptagen med och hänger med sin håg fast vid något som är av värde — och bland verkliga värden räkna vi ju det som är innehållet i studierna — härigenom kan få sin själ fylld med så ädelt innehåll, härigenom kan bli en så pass själfull, bildad och förädlad människa, att han sedan i livet mindre lätt gripes och hålles i hågen fången och fast vid till exempel njutningar av lägre rang, penningeförvärv och annat, som icke är värt att omfattas med en människas starka hängivenhet. Jag tror också, att hon i dessa sina och människovärdigare intressen har ett visserligen icke osvikligt, men dock ingalunda föraktligt värn mot frestelser att hängiva sig åt sådant, som är en ädel människa ovärdigt.

Det gives en adelhet, en förnämhet av högre rang än den yttre och tillfälliga. Den giver sig till känna i anletsdragen, så, att dessa visserligen kunna bliva glada, muntra, ja, varför icke någon gång överdådigt muntra, men icke förvridas till simpla flinet. Den giver sig till känna i talet, som om det ock kan vara fritt, ledigt och otvunget dock aldrig nedlåter sig till slipprighetens, de råa edernas eller hädelsens tungomål. Den giver sig tillkänna, denna sinnets adelhet, även uti vad man älskar att se, läsa och höra, så att man anser sig för god att se, läsa och höra den massa otillståndigheter i bilder och böcker, på teatrar och sämre förlustelseställen, som penningetörsten eller andra sämre lidelser erbjuda en estetiskt och etiskt förskämd publik. Den giver sig ock tillkänna i ett handlingssätt, som icke vill förnedra sig med det, som smutsar karaktären. Den yttrar sig ock i umgängeslivet, så att man icke finner någon trevnad i en krets, där samtalet plägar vända sig omkring endast obetydliga, tomma, tarvliga eller alldeles ovärdiga ämnen, vittnande om ett sjäsliv, som ligger nedanför den bildade, själsodlade och människovärdiga personlighetens plan.

Mot allt detta finner jag *en viss* motståndskraft i det levande intresset för det som har ett ädelt värde, således även studierna. Och

när någon av våra ynglingar efter slutade skolstudier lämnar oss, utrustad med ett sådant intresse, så ser jag häri, icke utan en glad förhoppning, en barlast, som kan hålla hans själs farkost flott på hans väg ute på livets ofta oroliga, stundom grumliga böljor. Jag har ock ofta sett, att dessa förhoppningar icke blivit gäckade. Men såsom jag redan antytt: osvikligt verka ingalunda dessa intressen. Jag vet, att det finnes vetenskapliga entusiaster utan sinnets adel. Intressena för det, som är av värde i livet, tränga icke med nödvändighet ned till personlighetens djupaste djup, till viljans medelpunkt: hjärtat. Först när människan med sin innersta håg, med sitt hjärta riktar sig uppåt, är i uppriktig tro och lydnad hänvänd till Gud: först då gives det säkerhet för att hon skall veta utvälja det goda och ädla, mindre skatta det mindre värdefulla och förkasta det onda.

Först då hon blir en verkligt intresserad lärjunge i hans skola, vilken har ställt det allra högsta i livet: sanningen, renheten, rättfärdigheten, ödmjukheten, tron, kärleken såsom huvudämnen på sin skolplan, först då kan människan — men då också den svagaste och minst begåvade — utveckla sig till det, som är hennes mål: *en Guds människa*, en människa, som icke blott med sitt intresse utan med sitt innersta hjärta söker medborgareskapet i Guds rike.

Vore icke detta ett eftersträfvansvärt ideal för oss allesamman, vilken klass vi än tillhöra i livets skola?

Beskowska skolan 1867—1917.

Med den sist gångna läseterminen räknar Beskowska skolan femtio år. Halvsekelsminnet ger anledning att här återkalla några data ur skolans utvecklingshistoria.

Det var den 1 oktober 1867 som skolans stiftare, den varm- hjärtade religionsläraren och ungdomsvännen pastor *Gustaf Emanuel Beskow* började undervisningen med ett tjugotal gossar, fördelade på en förberedande och en första klass. Vid sin sida hade han skolans förste studierektor, lektor vid Nya Elementarskolan H. F. Hult samt en lärare och en lärarinna. Såsom skollokal hade förhryts en våning i huset nr 39 vid Mäster Samuelsgatan. Från denna ringa begynnelse växte skolan ut med en klass varje år och fylldes av ett ökat antal lärjungar. När lektor Hult vid vårterminens slut 1871 avgick från rektoratet, hade skolan 170 alumner, och när de första studenterna 1877 lämnade läroverket, var lärjungarnes antal omkr. 300.

Pastor Beskow behöll ledningen intill vårterminens slut 1882. Redan 1872 hade han flyttat skolan från dess första anspråkslösa lägenheter till ett för ändamålet inköpt hus nr 46 vid Malmskillnadsgatan, där skolan erhöll goda lärosalar och hade till sitt förfogande en större, numera bebyggd gård.

Med läsåret 1876—77 tillkom läroverkets högsta klass, den övre sjunde, varifrån de första studenterna utgingo den 18 och 19 maj 1877. Då skolan ännu saknade dimissionsrätt, undergingo de mogenhetsexamen vid Stockholms gymnasium. Sedan emellertid detta prov utfallit synnerligen gynnsamt, beviljades omedelbart, genom Kungl. Maj:ts beslut den 1 juni 1877, åt pastor Beskow i egenskap av skolans föreståndare rättighet att från och med nästföljande läsår där anställa avgångsexamen med högsta klassens lärjungar. Denna första mogenhetsexamen inom skolan ägde rum den 24 maj 1878.

1882 betecknar en genomgripande förändring i läroverkets yttre tillvaro. Med vårterminens utgång detta år överlämnade numera hovpredikanten Beskow skolan åt dess rektor sedan elfva år tillbaka fil. dr *C. G. Bergman* och huvudläraren i klassiska språk sedan nio år fil. dr *Ludvig Lindroth*. Han gjorde det under uttalande av sin »djupa tacksamhet för allt det förtroende, som från föräldrars och målsmäns sida blivit honom i så rikt mått lämnat under de femton år, han ägt och förestått skolan». De tillträdande ledarne betygade,

att »detta ombyte av ägare icke i någon väsentlig mån innebure en förändring av skolans plan eller sättet för hennes verksamhet». Samtidigt flyttades skolan, som därefter en följd av år benämndes f. d. Beskowska skolan, till tvänne i huset nr 52 vid Malmskillnadsgatan förhyrda och för läroverkets räkning inredda våningar. Till lekplats för ungdomen utsågs trakten kring den gamla klockstapelns å Johannes närbelägna kyrkogård.

Nästa flyttning, den sista, gällde besittningstagandet av nuvarande läroverksbyggnad vid Humlegården. Det hade varit en länge närd önskan, att skolan måtte komma i åtnjutande av en fullt lämplig lokal. För att nå detta syfte bildades sommaren 1886 ett aktiebolag, vars delägare voro personer som stått eller stodo i nära förbindelse med skolan. Bolagets första styrelse, som utgjordes av skolans inspektor, presidenten m. m. H. Forssell, v. häradshövdingen G. B. A. Holm m. fl., inköpte en tomt vid Engelbrekts gatan, varå uppfördes ett skolhus som, enligt vad årsberättelsen meddelar, »i avseende å belägenhet, utrymme, ljus och frisk luft torde komma att motsvara även ganska stora anspråk». Byggnadsarbetet bedrevs så hastigt, att läsningen kunde redan höstterminen 1887 börja i det nya huset, vars invigning försiggick den 23 september samma år i närvaro av statsrådet och chefen för K. Ecklesiastikdepartementet. Nyssnämnda sammanslutning, benämnd *aktiebolaget Minerva*, hade nu äganderätten till läroverksbyggnad och tomt, medan dr Bergman och dr Lindroth fortfarande stodo såsom *skolans* ägare och ledare.

I sistberörda förhållande vidtogs emellertid några år senare en ändring. På inbjudan av nämnda båda föreståndare sammanslöto sig nämligen några av skolans lärare jämte ett antal av lärjungarnes föräldrar till ett skolbolag i avsikt, såsom det heter, »att handhava skolans angelägenheter, göra framgången i dess verksamhet mindre beroende av en enda persons krafter och förmåga, hos allmänheten öka tillförsikten till skolan såsom institution och i viktigare angelägenheter med hopp om större framgång representera hennes intressen inför vederbörande myndigheter». Sedan Kungl. Maj:t den 8 december 1893 fastställt bolagsordning för det sålunda bildade *aktiebolaget f. d. Beskowska skolan* med ändamål att »övertaga och upprätthålla» nämnda läroverk, avlämnades skolan den 1 januari 1894 åt detta bolag, vars första styrelseledamöter blevo v. häradshövdingen Holm, ordförande, riksarkivarien C. T. Odhner, överbibliotekarien greve C. Snoilsky samt skolans förutvarande ägare, numera folkskolinspektören Bergman och skolans föreståndare dr Lindroth. År 1896 inköpte bolaget aktiemajoriteten i systerbolaget Minerva, visserligen medelst lån mot säkerhet av de nyförvärvade aktierna, då ställningen ej på annat sätt erbjöd nödiga medel. Genom denna åtgärd befann sig dock skolan omsider i besittning av den egendom, inom vilken hon hade sin verksamhet. Med stiftarens begivande återtog 1899 det ursprungliga namnet »Beskowska skolan» (ej längre f. d.).

År 1905 drabbades skolan av en förlust som i viss mån var oersättlig: Dr Lindroth, som allt ifrån år 1871 tillhört läroverket, bevarat dess bästa traditioner och ej blott med sin läraregärning utan ock med kraften av sin personlighet tryckt prägeln på skolan under större delen av dess tillvaro, avgick från ledningen. Han kvarstod dock ännu som huvudlärare i klassiska språk, tills han med utgången av läsåret 1909—10 drog sig helt tillbaka, följd av djupt och tacksamt erkännande. Såsom föreståndare och rektor i dr Lindroths ställe inträdde från och med hösten 1905 fil. dr Sten Lagergren, åt vilken skolbolaget därjämte från och med år 1911 på vissa villkor överlät hela skolverksamheten, jämväl i ekonomiskt avseende. Detta förhållande ägde bestånd till våren 1915, då dr Lagergren, som redan 1913 frånträtt rektoratet till dess nuvarande innehavare, återställde skolan till aktiebolaget f. d. Beskowska skolan.

Nämnda bolag, en sammanslutning av skolans vänner och gynnare, f. d. lärjungar och nuvarande elevers föräldrar, står således såsom skolans ägare och utövar genom sin styrelse inseende över skolverksamheten.

Vid en återblick på Beskowska skolans *inre* utveckling må ihågkommas, att skolan i sin egenskap av enskilt läroverk med en mera obunden organisation och större handlingsfrihet haft, framför statens skolor, den för landets undervisningsväsen i dess helhet betydelsefulla uppgiften att under friare former pröva olika läsordningar och lärometoder samt tillämpa nya pedagogiska idéer eller, med andra ord, att så långt dess egna intressen medgivit, tjäna det allmänna såsom försöksläroverk, alljämt under fasthållande av det slutliga målet, lärjungarnes andliga fostran och beredande för mogenhetsprövningen.

Redan tidigt satte skolan »ett försiktigt och med urskillning gjort upptagande av nya ämnen» såsom förutsättningen för »ett varsammt men säkert framåtskridande». När de allmänna läroverken för lång tid tillbaka läto den gamla första klassen bortfalla, behöll skolan denna klass under benämningen *nedre* första och lät en *övre* första klass motsvara statens nya första klass. Denna anordning, som avsåg en jämnare uppdelning av skolarbetet under mellanstadiet men ock förlängde mellanskolan med ett år, upphörde först år 1906.

Från begynnelsen var läroverket en latinskola, latinets inträdde med år 1872 redan i *nedre* första klassen. »För den skull är dock icke meningen», upplyser en årsredogörelse från den tiden, »att på något oförståndigt och mindre tidsenligt sätt gynna detta språk framför andra, vi hava åt ingen sagt och ingenstädes givit till känna, att vi ämna överskrida det pensum, som för maturitetsexamen är föreskrivet, skillnaden består endast däri att *vi* förlägga undervisningen i detta ämne mera till det lägre stadiet, *staten* i sina skolor till mellanklasserna och de övre». Med kraft framhålls latinets betydelse i rent pedagogiskt hänseende och såsom grundläggande för språkunderr-

visningen, dess enhet och sammanhang, varemot skolan icke ville giva latinets den ställningen att det förnämligast skulle »läras för sin egen skull». »Värdet av dess studium blir då ett helt annat», heter det, »ja, vi skulle i sådant fall ej ens vilja förorda dess allmänna lärande.»

Snart väcktes tanken på utsträckt valfrihet inom läroverkets högsta klass, så tillämpad att de två sista läsåren mera tillgodosåge en vars individuella fallenhet. Åt denna tanke gavs närmast uttryck genom inrättandet av en *tvåårig reallinje*, byggd på grundvalen av den humanistiska bildning, som meddelats lärjungarne intill sjätte klassens slut. Åtgärden som kom till stånd från och med läsåret 1885—86, avsåg att med latinläsningens avslutande vid inträdet i sjunde klassen där öka studiet av de matematiskt-naturvetenskapliga ämnena intill måttet av fordringarna för mogenhetsexamen vid statens realläroverk. Det visade sig att den nya linjens lärjungar utan särskild svårighet medhunno kurserna och lyckligt bestodo sina examensprov.

Emellertid fann skolan anledning att småningom försöka andra vägar. Med läsåret 1891—92 vidtogs den förändring i läroplanen, att tyska språket inträdde i nedre första och latinets i andra klassen. En härtill bidragande omständighet var önskan att på erfarenhetens väg pröva en förändrad metod vid de främmande levande språkens inlärande, en metod som »anses kunna lämpa sig för skolundervisning därutinnan att den är strängt systematisk».

Allt eftersom de nya vägarna biträdades, flyttades latinets inträde högre upp i mellanskolan, realämnena, gynnade av många föräldrar och målsmän, krävde allt större utrymme. Hösten 1895 *skulldes bildningslinjerna från och med femte klassen*, varest den klassiska linjens lärjungar började latin och realisterna engelska. De båda linjerna skulle dock hållas tillsammans i flera ämnen och över huvud så mycket som med fästet avseende å de olika fordringarna i mogenhetsexamen läte sig göra, så att den reala linjen medelst en starkare anläggning på de moderna språken samt studiet av klassiska författare i översättning jämte mytologi och antikviteter närmade sig den humanistiska linjen.

Slutligen nås det sista utvecklingsskedet, då skolan med hänsyn till läsordningen i stort sett likställes med statens allmänna läroverk. Sedan föräldrar och målsmän åren 1903 och 1904 satts i tillfälle att framställa sina önskemål beträffande den förändring av Beskowska skolan, som kunde föranledas av de allmänna läroverkens förestående omorganisation, hade skolans lärarekollegium hållit överläggningar och avgivit förslag i samma ärende. I huvudsaklig överensstämmelse med kollegiets förslag fastställde skolans styrelse *ny plan för läroverket* att successivt tillämpas från och med höstterminen 1906: Med bibehållande av skolans tre förberedande klasser bygges på dessa en realskola bestående av fem ettåriga klasser, varifrån lärjungarne övergå till ett gymnasium med fyra årsklasser eller ringar och delat i

en real- och en latinlinje. Uppdelningen av första klassen i en nedre och en övre har därmed bortfallit, latinet inträder först i gymnasiets första ring.

Under här antydda skiften har skolan arbetat sig fram till den allt mer erkända och tryggade ställning, som de enskilda läroverken i vårt land numera intaga. Skolan har sedan år 1890 åtnjutit understöd av statsmedel, hon har från föräldrars och målsmäns sida städse mottagit starka bevis på intresse och sympati, från skolan utgångna lärjungar hava led efter led på skilda banor inom samhället bevisat henne heder. Till den glädjande utvecklingen hava samverkat de ledare- och lärarekrafter, som ställt sig till skolans förfogande. Mången livsgärning, tecknad av framstående duglighet i förening med en rikt och lyckligt rustad lärarebegåvning, har under de gångna åren fullgjorts i hängivenhet för kallet och kärlek till ungdomen. Vad sålunda kommit skolan till del bevarar hon i tacksamt minne. Må det bliva henne förunnat att under Guds allsmåktiga hägn, stödd av vänners och gynnares råd och uppmuntran, allt fort tjäna sitt högviktiga mål, fosterlandet och dess ungdom till gagn och båtnad.

N. S.

ÅRSBERÄTTELSE

LÄSÅRET 1916—1917

AV

SAM. JANSSON · E. WESTENIUS

SKOLANS FÖRESTÅNDARE

Beskowska skolan

består av

1. **en förberedande avdelning** med tre klasser för gossar och flickor;
2. **realskola** med fem klasser. För inträde i realskolans lägsta klass fordras inga kunskaper i främmande språk;
3. **real- och latingymnasium** med fyra ett-åriga klasser. Vid slutet av varje vårtermin anställs vid läroverket studentexamen med sista årsavdelningens lärjungar.

Inträdesprövning verkställs hälst i slutet av vårterminen, men även före höstterminens början.

Årsberättelse.

Undervisningstid.

Höstterminen. Skjututbildningsövningarna för gymnasisterna började den 26 augusti. Inträdes- och flyttningsprövningar hölls den 31 augusti—5 september. Den 6 september kl. 1 e. m. började undervisningen för hela skolan; den 1 förberedande klassen började först den 20 september. Terminen avslutades den 21 december.

Vårterminen började den 11 jan. kl. 7,45 f. m. och avslutas den 4 juni.

Morgonbön har hållits för klasserna IV—3 i bönsalen kl. 7,45—8; för klasserna 2—1:a förberedande i lärorummet före de vanliga lektionernas början.

Den *fasta skrivdagen* har för ring IV och III varit måndag, för ring II och I onsdag.

För idrottsövningar o. s. v. ha gymnasisterna varit lediga efter de fasta skrivningarnas slut, samt tredje, fjärde och femte klasserna torsdagarna efter frukostlovet.

Lovdagar för hela läroverket ha varit: 7 okt., 6 nov., 19 och 20 febr., 4 och 12 april, 1 och 26 maj.

Idrottslov efter frukost ha givits 7 gånger under januari—mars månader.

Timplan

	1 förb.	2 förb.	3 förb.	1	2	3	4	5	Ring I R L.	Ring II R L.	Ring III R L.	Ring IV R L.
Kristendom.....		15 min	25 min.	varje morgon.		2	2	2	1	2	2	2
Svenska		11	9	5	5	5	4	3	3	2	3	3
Engelska		—	—			3	3	3	3	(3)	2	3
Tyska		—	—	6	6	6	6	5	3	3	2	3
Franska		—	—	—	—	—	—	—	—	5	4	4
Latin		—	—	—	—	—	—	—	6	5	6	6
Historia		—	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3
Geografi		—	2	3	2	2	2	2	2	1	—	—
Biologi		—	—		2	2	2	2	2	2	1	1
Matematik		5	6	4	5	4	5	4	6	6 5	6 2	6 3
Fysik		—	—	—	—	—	2	2	3 —	2 1	4 3	3 2
Kemi		—	—	—	—	—	—	2	2 —	2 —	2 —	2 —
Filosofi		—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Teckning... ..		—	—	1	1	1	1	2	2 1	2 1	2 1	1 1
Välskrivning		2	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—
Slöjd		2	2	2	2	2	—	—	—	—	—	—
Summa lektioner	18	20	23	25	27	30	30	30	30 30	30 30	32 30	32 32

Inskränkningen i ringarnes timantal beror på införandet av den fasta skrivdagen.

Läro- och Läseböcker.

(Finare stilsort utmärker böcker, som lärjungarne ej äro skyldiga att äga.)

Kristendom: Svenska Psalmboken (1 förb.—IV; Bibeln (1 förb.—IV); Luthers lilla katekes (1—5); B. J:son Bergqvist, Bibliska berättelser (3 förb.—3); S. Herner, Israels historia i kort sammandrag (4); E. Stave, Jesu liv (5); Gummerus—Rosenqvist—Johansson, Lärobok i kyrkohistoria (I—IV); E. Johansson, Kristlig religionslära (II—IV); A. Ahlberg, Religionshistorisk översikt (IV).

F. Lundin, Kyrkohistoria för hemmet (I—III); N. Söderblom, Främmande religionsurkunder (I—IV); N. Söderblom, Översikt av allmänna religionshistorien (IV); Lutherska kyrkans bekännelse-skrifter (I—IV); Levin, Ur kyrkohistoriens källor.

Svenska: Almquist, Barnens första läsebok (1 förb.); Hedvig Atterbom, Min första bok (1 förb.); Almquist, Barnens andra läsebok (2 förb.); Rosenborg, Läsebok för småskolan I (2 förb.); A. M. Roos, I Önnemo (2 förb.); Robinson Kruse (3 förb.); Topelius, Läsning för barn I (3 förb.), II (1); Sagokvällar för Moster Lotta av H. Andersson (3 förb.); Selma Lagerlöf, Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige I (3 förb.) II (1); Hedda Andersson, Grekiska sagor (1); Bergman, Läsebok för skola och hem I (2); II (3); Heidenstam, Svenskarna och deras hövdingar (3, 4); Runeberg, Fänrik Ståls sägner (4); Runeberg, Älgskyttarna (5); Snoilsky, Svenska bilder (5); Bergman, Läsebok i nyare svensk litteratur I (5); II (5, 1); Steffen, Irländsk och fornsvensk läsebok (1); Steffen, Översikt av svenska litteraturen I (II); II, III (III), IV (II, IV) o. V. (III, IV); Tegnér, Fritiofs saga (1); Steffen, Svensk litteraturhistoria (I—IV); Björnson, Arne (III); Ibsen, Kongsemnerne (III); Holberg, Jeppe paa Bjerget (II).

Richter, Svensk rättskrivningslära, 1:a kursen (3 förb.); Heumann, Övningsbok i svensk satslösning (1—5); Widegren—Lauritzen, Svenska språkets formlära (2, 3); Sundén, Svensk språklära (4—5); Fagerlund, Dispositionsövningar (1, II); Rebbe, Interpunktionsregler (3—1).

Engelska: Swan-Bétis, Scenes of English Life, Book I (3), II (3—4), III (5—1); Calwagen—Lindqvist, Kortfattad Engelsk Språklära (3—II); Calwagen—Lindqvist, Översättningsöv-

ningar till engelska (3—1); Zetterström, Översättningsövningar till engelska (II); Harlock, Mogenhetsuppgifter i engelska (IV); Grove & Ringenson, Short Chapters (II—IV); Longmans' British Empire Readers: I (3), II (4), III (5 o. 1); VI (III); Ruskin, king of the Golden River (II); Finnemore, Famous Englishman (II); Koch, William Shakespeare (IV).

- Tyska:** Hjorth—Lindhagen, Praktisk lärobok (1—4); Hjorth, Bihang till praktisk lärobok (1—4); Hjorth, Tysk grammatik (1—IV); Hjorth, Kort övningsbok till den tyska grammatiken (4—III); Heumann, Lätta stycken för översättning till tyska (5); Hjorth—Heumann, Tyska skrivövningar och brev (I—III); Buergel—Goodwin, Mogenhetsuppgifter i Tyska (IV); Rodhe, Tyska skrivövningar (III); Hjorth—Lindhagen, Kleine Schülerbibliothek I o. II (4); V, VI (5); Seidel, Leberecht Hühnchen (I); Arnold, Fritz auf dem Lande (I); Gustav Frenssen, Peter Moors Fahrt nach Südwest (II); Schiller, Die Jungfrau von Orléans (II); Wilhelm Tell (IV); Svedelius, Deutsches Lesebuch I (III); v. Wildenbruch, Der Letzte (III); Weise, Musterstücke deutscher Prosa (IV).
- Franska:** Edström, Kortfattad grammatik (II—IV); Edström, Fransk elementarbok (II); Laboulaye, Contes bleus (III); Carnoy, Les légendes de France (II); Labiche, Le voyage de M. Perrichon (III); Halévy, L'abbé Constantin (IV); Maupassant, Contes Choisis, ed. Fahlstedt (IV); Callissendorff m. fl., Franska skrivövningar I (III, IV).
- Latin:** Liljeblad, Latinsk läsebok (I, II); Cæsar De bello gallico, utg. Tessing, Häggström—Boëthius (II, III); Pontén, Latinska författare i urval, Prosa avdelning 2 (III, IV); Cicero, Laelius de amicitia, utg. Österberg (IV); Andersson, Latinsk antologi (II—IV); Tessing, Latinsk skolgrammatik (I—IV); Cavallin, Latinskt lexikon (II—IV).
- Historia:** Fryxell, Berättelser ur svenska historien, I (3 förb.); Grimberg, Sveriges historia i sammanhang med Danmarks och Norges, för realskolan (2—5); Nordahl—Rolfson, Världshistoria N:o 2 (1—2); Pallin—Boëthius, Lärobok i allmän historia, för realskolan (3—1); Montelius—Hildebrand, Kulturhistorisk översikt av forntiden och medeltidens svenska historia (I); Pallin—Boëthius, Nya tidens historia (I—IV). Odhner—Hildebrand, Sveriges historia (II—IV); Nyström, Lärobok i svensk statskunskap (IV).

Historiska läseböcker av Hedda Andersson, Boëthius, Ekmark. Estlander, Fryxell, Nordahl—Rolfson, Rydfors, Schüek—Lundahl

Geografi: Carlson, Skolgeografi II (1—5); Carlson—Fagerlund, Skolgeografi II (I o. II).

Geografiska läseböcker av Fagerlund—Falk; A. Sandström, Natur och arbetsliv i Svenska bygder I o. II.

Filosofi: Hans Larsson, Psykologi (fjärde, fullständigt omarbetade uppl.) (III—IV); Borelius—Strömberg, Lärobok i den formella logiken (IV).

R. Tigerstedt, Hjärnan såsom organ för tanken. Hans Larsson, Kunskapslivet.

Matematik: Sievers, Räknebok (1 förb.—3 förb.); Fisch och Lager, Räkneövningar I, II, III, (1 förb.—1); Asperén och Damm, Lärobok i räkning (3 förb.—3); Lindhagen och Gahm, Exempelsamling till bråkläran (1—3); Meyer, Geometri (5, I); Vinell, Euklides' fyra första böcker (4); Möller, Algebra (4—IV); Lagergren, Plangeometri för gymnasiet (I, II); Meyer, Övningsexempel i Geometri (I); Tham, Planimetri (II); Hedström—Rendahl, Trigonometri (II—IV); Lagergren, Stereometri för latینگymnasiet (IV); Nilsson, Stereometriska räkne-exempel (IV); Rydberg, Algebraiska studentuppgifter, Geometriska studentuppgifter (III—IV); Collin, Analytisk Geometri (III—IV); Lindmans Logaritmtabeller (IV); Hedström & Rendahl, Räknetabeller (II, III); Josephson, Funktionslära 2 (III—IV R.)

Fysik: Hellsten, Lärobok i experimentell fysik I (4), II (5), III, 2 (1); Moll, Lärobok i fysik (I—IV R); förkortad upplaga (II—IV L); Rydberg, Fysikaliska studentuppgifter (II—IV R). Almén, Fysikaliska problem.

Mahler, Physikalische Aufgabensammlung (III R—IV R).

Kemi: Abenius Oorganisk kemi (I—IV); Moll, Lärobok i kemi för realskolan I (5) Moll, Lärobok i kemi för realgymnasiet, 2 organisk kemi (II); Widman,Handledning vid syntetiska laborationsövningar (III); Cleve, Kvalitativ kemisk analys (III—IV).

Biologi: Almquist—Andersson, Läran om djuren (4—5); Almquist—Andersson, Zoologi för gymnasiet (II—IV); Bohlin, Lärobok i biologi (1—5); Skärman, Lärobok i botanik (IV); Almquist, Lärobok i botanik (II).

Teckning: Henriques, Lärobok i geometrisk ritning (5—IV).

Lärokurser.

Första förberedande klassen.

Klassföreståndarinna: *D. Carlsson.*

- Kristendom:** Berättelser ur Gamla och Nya testamentet, muntligt framställda. Psalmverser.
- Läsning:** S. Almquist, Barnens första läsebok; Hedvig Atterbom, Min första bok.
- Skrivning:** Lutande stil. Avskrivning och någon övning i skrivning efter föresägning.
- Räkning:** Övning med talen 1—10 samt tillämpning därav på 10-talen till 100. Sievers räknebok, sid. 1—18.
- Handarbete:** Arbeten på filt, linne och stramalj.

Andra förberedande klassen.

Klassföreståndarinna: *E. Hauffman.*

- Kristendom:** Berättelser ur Gamla och Nya testamentet, muntligt meddelade. Psalmverser.
15 minuter
varje dag.
- Svenska:** *Innanläsning:* S. Almquist, Barnens andra läsebok; O. Rosenborg, Läsebok för småskolan II; A. M. Roos, I Önnemo.
11 l.
Rättskrivning: Avskrivning ur bok och skrivning efter föresägning, dels med, dels utan överläsning. Utanläsning av smärre dikter.
- Räkning:** Huvudräkning med talen 1—100. Sievers räknebok, sid.
5 l. 16—45. Addition, subtraktion och multiplikationstabellen.
- Välskrivning:**
2 l.
- Handarbete:** Arbete på stramalj och kläde, tömmar, nät (knytning).
2 l.

Tredje förberedande klassen.

Klassföreståndarinna: *N. Rydén.*

- Kristendom:** Berättelser ur Gamla testamentet till Konungatiden.
25 minuter
varje dag. Läsning ur Evangelierna med särskilt avseende fästet på kyrkoårets högtider. Psalmer. Berättelser ur Biblisk hist.

- Svenska:** *Innanläsning:* Robinson Kruse, Barnbiblioteket Sagas upplaga; Topelius, läsning för barn I, urval för skolan av S. Almquist; Selma Lagerlöf, Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige, 1:sta delen. Muntligt återgivande av sagor och berättelser samt utanläsning av smärre poetiska stycken. Rim och dikter (Löwenhjelm och Littner).
Rättskrivning: Kort översikt av de olika ljudens beteckning och rättskrivningsövningar efter Richters lärobok, 1:sta kursen.
- Historia:** Sveriges historia under hednatiden efter Fryxell.
2 l.
- Geografi:** De allmänna geografiska begreppen; världsdelar och världshav; allmän översikt av Sverige, särskilt med användning av kartan; Stockholm. Ritning av kartor.
- Räkning:** De fyra räknesätten med hela tal enligt Fisch och Lagers
6 l. Räkneövningar, 2:dra häftet. Sievers Räknebok, sid. 45—70. Asperén och Damm, Lärobok i räkning, kap. I, § 1—12. Huvudräkning.
- Välskrivning:**
2 l.
- Snickerislöjd:** Arbeten i anslutning till Eva Rohdes metod med övning i mätning, sågning, filning samt enklare sammansättning med spik och skruvar. (Johansson).

Första klassen.

Klassföreståndarinna: *D. Carlson.*

- Kristendom:** Israels historia från konungatiden till tiden för Kristi födelse, efter B. J:son Bergqvists lärobok, delvis med läsning av motsvarande delar av Gamla testamentet. Utanläsning av några Davids psalmer. Tio Guds bud och första trosartikeln. Läsning ur evangelierna med särskilt avseende fäst på kyrkoårets olika tider. Psalmer. (D. Carlson).
25 minuter
varje dag.
- Svenska:** *Läsning:* Selma Lagerlöf, Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige. Topelius, läsning för barn II, urval för skolan av S. Almquist. Referat av sagor och berättelser.
Grammatik: Övningar i att igenkänna ordklasser, genus, numerus, kasus, tempus, personalpronomen. — Satsanalys: predikat, subjekt, objekt, subjektiv predikatsfyllnad.
Rättskrivningsövningar: E. Söderhielm.

- Tyska:** Hjorth-Lindhagen, Praktisk lärobok, st. 1—33. Utfrågning och memorering av texten. Übungen 1—9 (sid. 75—81) och Grammatische Übungen 1—15 (sid. 124—128). Grammatik i anslutning till Bihangets avd. I och II, st. 1—20 samt avd. III, 1—224. (D. Carlson.)
- Historia:** Allmän historia efter Nordahl-Rolfsen: Fortiden. — 2 l. Grekiska sagor av H. Andersson. (E. Lundborg.)
- Geografi:** Sverige landskapsvis i anslutning till Selma Lagerlöfs 2 l. Nils Holgerssons underbara resa och till Anna Sandströms Natur och arbetsliv, samt Norge. (E. Björklund.)
- Biologi:** Människokroppen. (E. Björklund.) 1 l.
- Räkning:** De fyra räknesätten med hela tal. Inledning till allmänna 4 l. bråk. Decimalbråk. Vikt-, längd-, liter- och tidsmått. Lärobok av Asperén och Damm, avdelning I. Huvudräkning. (E. Söderhielm.)
- Teckning:** Teckningskurser för nybörjare I och II av E. Magnusson. 1 l. (E. Lundborg.)
- Välskrivning:** (E. Björklund.) 2 l.
- Snickerislöjd:** Modellserien 1—20. Övning i täljning, sågning, planhyvling och konturformning samt lättare sammansättningar. Flera självvalda arbeten. (Johansson.)

Andra klassen.

Klassföreståndarinna: *E. Lundborg.*

- Kristendom:** Berättelser ur Nya testamentet till Jesu lidande och död, 25 minuter
varje dag: efter B. J:son Bergqvists lärobok. Tredje huvudstycket. Bibelläsning. Valda psalmer. (E. Hauffman.)
- Svenska:** *Läsning:* Bergman, Läsebok för skola och hem I. Muntligt återgivande av berättelser, uppläsning av smärre poetiska stycken.
Grammatik: Det enklaste av *formläran* efter Widegren och Lauritzens lärobok.
Satslära: Subjektiv predikatsfyllnad, attribut och adverbial med användande av Heumanns lärobok; föregående läsårs kurs repeterad.
Skrivning: Korta uppsatser på lärorummet. Rättskrivnings- och interpunktionsövningar. (E. Lundborg.)

- Tyska:** Hjorth-Lindhagen, Praktisk lärobok, st. 34—60, delvis även memorerade. Grammatik i anslutning till Bihangets avd. I och II, st. 21—25 samt avd. III 225—404. (E. Lundborg.)
6 l.
- Historia:** Allmän historia efter Nordahl-Rolfsen: Medeltiden från 3 l. och med Karl den store. Svensk historia efter Grimberg. Forntiden och medeltiden till 1319. Historisk läsning. (E. Lundborg.)
- Matematik:** Addition, subtraktion, multiplikation och division med 5 l. bråk. Blandade exempel. Kap. II i Asperén och Damms lärobok. Huvudräkning. (E. Lundborg.)
- Geografi:** Finland, Ryssland, Danmark, Nederländerna, Belgien, 2 l. Tyska riket och Schweiz. (Teiling.)
- Biologi:** *Zoologi:* Däggdjuren och början på fåglarna. Museibesök. 2 l. *Botanik:* Undersökning av några växter. Exkursion. (Teiling.)
- Teckning:** Enkla geometriska modeller. Några gipser och pressade 1 l. blad. Övning i färgläggning. (Kjellin.)
- Välskrivning:** (E. Lundborg.)
1 l.
- Snickerislöjd:** Modellserien 17—30. Övning i svarvning, limning, 2 l. fogning, blygjutning samt verktygsskötsel. Formövningar. Flera självvalda arbeten. (Johansson.)

Tredje klassen.

Klassföreståndarinna: *E. Söderhielm.*

- Kristendom:** Nya testamentets bibliska historia avslutad; andra och 2 l. tredje artiklarna i Luthers lilla katekes; *Bibelläsning:* Apostlagärningarna; psalmer; (E. Björklund.)
- Svenska:** Bergman: Läsebok för skola och hem II. Uppläsning av 5 l. dikter samt smärre föredrag (1 av varje elev).
Grammatik: Formläran efter Widegren och Lauritzens lärobok.
Satslära: Adverbialet med användande av Heumanns lärobok; föregående läsårs kurs repeterad. De viktigaste interpunktionsreglerna.
Rättskrivnings- och reproduktionsövningar, små uppsatser. (E. Söderhielm.)

Ämnen för uppsatser.

Slaget vid Bruukeberg. — En lovdag. — Min skolväg. — Mitt arbete i slöjden. — En plats som jag tycker mycket om.

Ämnen för föredrag.

En resa till Berlin. — En resa till London. — En resa till Mockfjärd, — Hur man bygger kanoter. — En misslyckad rävfångst. — Ett besök i Dalkarlslyttan. — En kanalfärd. — m. m.

Engelska: Swan och Bétis, Scenes of English Life, Book I, Lessons 3 l. 90—97, Book II, Lessons 108—130 (enl. Gouinmetoden).
Läsning: Longman's Readers, Book I.
Grammatik: Formläran i huvuddrag.
Skriftliga översättnings- och reproduktionsövningar. Diktamensskrivning. (E. Björklund.)

Tyska: Hjorth-Lindhagen, Praktisk lärobok, st. 1—41, genomgångna och delvis memorerade; dessutom *Übungen* 1—9 (sid. 75—81) och *Grammatische Übungen* (sid. 124—129).
Grammatik i anslutning till Bihangets avd. I och II, st. 1—22 samt avd. III, 1—250. (Zeijser.)

Historia: Allmän: Nya tiden till trettioåriga kriget. Svensk: Tiden 3 l. 1319—1611. (E. Söderhielm.)

Matematik: Repetition och mera utförlig genomgång av läran om 4 l. decimalbråk och allmänna bråk jämte blandade exempel; tidsenheter, sorter, beräkning av ytor och volymer; enkel reguladetri. Kap. III i Asperén och Damm. (E. Söderhielm.)

Geografi: Österrike-Ungern, Frankrike, Sydeuropas stater samt Storbritannien och Irland. Enklare kartritning, delvis frivillig. Demonstration av stereoskop- och skioptikonbilder. (Teiling.)

Biologi; *Zoologi:* Fåglar, kräddjur, groddjur och fiskar. Museibesök. 2 l. *Botanik:* Undersökning av levande växter med avseende på orientering i floran. Exkursion. (Teiling.)

Teckning: Fåglar, gipser och pressade blad. Övning i färgläggning. 1 l. Modeller i projektion och några i perspektiv. (Frijs.)

Snickerislöjd: Modellserien 30--50. Övning i verktygsskötsel, tappning, gradering, fogning samt något kallsmide och lödning. Flera självvalda arbeten. (Johansson.)

Fjärde klassen.

Klassföreståndarinnan: *E. Björklund.*

- Kristendom:** *Israels historia* jämte en översikt av *Gamla testamentets*
 2 l. *böcker* med läsning av valda stycken, särskilt ur Psaltaren. Grundtankarne i Moselagen. Biblisk geografi och fornkunskap. Kyrkoåret. (Gunnard.)
- Svenska:** *Läsning:* Runeberg, Fänrik Ståls sägner.
 4 l. *Grammatik:* Formläran och satsläran. Satsanalys. De viktigaste interpunktionsreglerna. Rättskrivnings- och interpunktionsövningar. Uppläsning av dikter samt föredrag. 6 uppsatser å lärorummet. (Björklund.)

Ämnen för uppsatser.

- N:o 1. Svarta Björn (referat).
 » 2. Sven Duva. »
 » 3. Stockholm. — Olaus Rudbeck. — Ett äventyr.
 » 4. En resa. — Vintern.
 » 5. Gunnel Fatburshustru (referat).
 » 6. Indiens folk. — Nordamerikanska frihetskriget. — En teaterafton eller Ett biografbesök.

Ämnen för föredrag.

Falu gruva. — Grängesberg. — Visby. — Kullen. — En färd med flottans segeljakt »Ingeborg». — En resa till Gripsholm och Mariefred. — En färd på Göta kanal. — Pearys upptäckt av Nordpolen. — Den nuvarande telegrafens föregångare. — Slaget vid Breitenfeld. — En episod ur Erik Dalbergs liv. — Karl XII:s barndom. — Finska kriget. — Lennart Torstensson. — Johan Banér. — Magnus Stenbock. — J. L. Runeberg. — Zacharias Topelius. — Om myrorna. — Bina. — Om smoken. — m. m.

Engelska: Swan och Bétis, Scenes of English life, Book II, Lessons
 3 l. 131—178 (några kursivt) (enl. Gouinmetoden).

Läsning: Longmans' Readers, Book II.

Grammatik: Formläran. Muntliga och skriftliga översättningsövningar samt reproduktioner. (Björklund.)

Tyska: *Läsning:* Hjort—Lindhagen, Praktisk lärobok avslutad, de flesta styckena memorerade jämte tillhörande frågor; Kleine Schülerbibliothek I och II.

6 l. *Grammatik:* Formlära: substantivet, adjektivet, pronomen, svaga och starka konjugationerna, prepositioner. *Muntliga och skriftliga övningar* i anslutning till Bihanget från och med stycket 20—slut. (Jansson.)

Historia: *Sveriges historia:* Från och med Gustaf II Adolf till och med Karl XII. — *Allmän historia:* Nyare tiden från och med 30-åriga kriget till 1789. (Söderhielm.)

- Matematik:** *Aritmetik och algebra:* Enkla sifferekvationer av första
5 l. graden med ett obekant, enklare problem, lösta dels aritmetiskt, del med tillämpning av ekvationsmetoden; av algebraiska reduktioner endast så mycket, som varit nödvändigt för ekvationernas lösning. — *Geometri:* Euklides' första bok t. o. m. sats 34 B. samt tredje boken t. o. m. sats 8 efter Vinells lärobok. (Björklund).
- Fysik:** Statik och värmelära. (Forsman.)
2 l.
- Geografi:** Asien och Australien. Enklare övningar med ifyllande av
2 l. blindkartor. (Teiling.)
- Biologi:** *Zoologi:* Fiskarna och de ryggradslösa djuren.
2 l. *Botanik:* Undersökning av levande växter i förening med kort sammanställning av organläran. Exkursion. (Teiling.)

Femte klassen.

Klassföreståndare: *Teiling.*

- Kristendom:** *Jesu liv* och *Nya testamentets böcker* med läsning av
2 l. valda stycken. Fjärde och femte huvudstyckena i Luthers lilla *katekes*. (Gunnard.)
- Svenska:** *Läsning:* Runeberg, Älgskyttarna; Snoilsky, Svenska bilder;
3 l. Bergman, Läsebok i nyare svensk litteratur I o. II. *Grammatik:* Formläran och satsläran repeterade. *Satsanalys. Rättskrivnings- och interpunktionsövningar. Deklamation. Föredrag* av varje lärjunge. Fem *uppsatser* å lärorummet. (Gyllander.)

Ämnen för föredrag.

Olov Rudbeck. — Kristoffer Polhem. — Mozart. — Runeberg. — Livingstone. — Greve Zeppelin och hans verk. — Thomas A. Edison. — Stockholms skärgård. — Skansen. — Gripsholm. — Visby. — Falsterbo. — Kristiania. — Berlin. — Grönland. — Niagara. — Timbuktu. — Guldfälten i Väst-Australien. — En automobilfärd. — Ett besök på Røfors bruk. — Nordenskiöld's resa runt Asien. — Antarcetics färd bland Sydpolens isar. — Bland Sydamerikas indianer. — Kajaken och dess användning. — Kulierna. — Kriget mot opium i Kina. — Seapoysupproret i Indien. — Upplandsmanövern 1916. — Taxhundens utbildning för grytjakt och hans arbete under jord. — Om hästar. — Frimärkenas historia. — Den svenska flottan. — Onkel Toms stuga.

Ämnen för uppsatser.

- N:o 1. Ett sommarminne.
2. En hund berättar sina öden. — Stockholm. — Napoleon Bonapartes tidigare öden.

- N:o 3. Nordiska spelen 1917. — Tiggaren Arons berättelse (ur Älgskyttarna).
Napoleon på S:t Helena.
- 4. Jämförelse mellan Nord- och Sydamerika. — Fransk-tyska kriget. — Finland under ofärdsåren. — En rolig bok.
 - 5. Boerkriget. — Karl XIV Johan. — Nordamerikas näringar.

Engelska: Swan och Bétis, Scenes of English Life, Book III, Lessons
3 l. 179—208.

Läsning: Longmans' Readers, Book III, sid. 1—75.

Grammatik: Formläran delvis repeterad; av syntaxen: verbet och ordföljden. Muntliga och skriftliga översättningsövningar och reproduktioner. (Jansson.)

Tyska: *Läsning:* Kleine Schülerbibliothek V, sid. 50—slut; Hauff,
5 l. Das kalte Herz, del I (40 sid.), delvis kursivt.

Grammatik: Formläran utförligt genomgången. — *Talövningar och uppläsning av smärre tyska dikter.* — *Muntliga och skriftliga övningar i* anslutning till Kort övningsbok, ävensom efter Heumann, Lätta stycken för översättning till tyska. (Fahlstedt.)

Historia: *Allmän historia:* Tiden från år 1789 till våra dagar.

3 l. *Svensk historia:* Tiden från år 1718 till våra dagar. (Gyllander.)

Matematik: *Algebra:* Ekvationer och problem av första graden med
4 l. en obekant. Bokstavsräkning t. o. m. förkortning av bråk. — *Geometri:* Föregående års kurs repeterad och utvidgad till ett omfång motsvarande kap. I—6 i den använda läroboken. (Forsman.)

Fysik: Ångmaskinen, magnetism och elektricitet. (Forsman.)
2 l.

Kemi: De viktigare enklare företeelserna inom den oorganiska
2 l. kemien samt några viktigare mineral och bergarter. — Undervisningen har till en början meddelats utan lärobok, så att den rätta uppfattningen av de utförda experimenten kontrollerats genom lärjungarnas redogörelser. Läro-
gången enligt Molls lärobok, som sedermera infördes i undervisningen. Laborationer. (Teiling.)

Geografi: Afrika, Syd- och Nordamerika. Kart- och profilritning.
2 l. (Teiling.)

Biologi: Översikt av viktigare svenska och utländska gagnväxter.
2 l. Examination. Förhör av lärjungeherbarierna, 100 växter. (Teiling)

Teckning: Perspektivisk ritning efter klotsar och tillämpningsmodeller, 2 l. delvis färglagda. — Konstruktionsritning: plana konstruktioner. (Frijs.)

Första ringen.

Klassföreståndare: *Zeijser*.

Kristendom: *Bibelläsning:* Apostlagärningarna. *Kyrkohistoria:* Gamla 1 l. tiden. (Algård.)

Svenska: *Litteraturläsning:* Bergman, Läsebok i nyare svensk litteratur II; Tegnér, Fritiofs saga; Steffen, Isländsk och fornsvensk litteratur i urval. — *Litteraturhistoria:* forntiden och medeltiden enligt Steffen. — Dispositionsövningar. — Föredrag och deklamation. — 11 uppsatser, varav 4 å lärorummet. (Zeijser.)

Ämnen för föredrag.

Det grövre teglets teknik. — Vår flotta. — Jordbävningar. — Uppfinningar under 1800-talet. — Om ljustillverkning. — Germanerna under forntiden. — Sknubro. — Trådlös telegrafi. — Eskimåerna. — Sveriges malmer. — Stenåldern i Sverige. — Lapparna. — Om flygkonsten. — Månen. — Något om krigskonsten. — Ett besök på Ämmeberg. — Om torpeden. — Artilleri och torpedfartyg. — Kanontillverkning. — Uppländsk folktro. — Bandyspelet 1915. — Sveriges utveckling i Europa från äldsta tider. — Skråväsendet. — Perpetuum mobile. — Nordisk mytologi. — Runorna. — Vårt solsystem. — Skididrotten. — Från skogarnas och sågverkens land. — Om koppartillverkning.

Ämnen för uppsatser.

- N:o 1. Beskriv en historisk plats eller byggnad! (27). — Olika slag av bollspel (5).
- » 2. Hur vi förlorade Finland (21). — Karl Johan och svenskarne (12).
 - » 3. (å lärorummet) Nykterhetsfrågan i Sverige efter Gustaf III:s tid (10). — Familjen Compositæ (12). — Några moderna vapen (7). — Varför ha så många svenskar utvandrat till Amerika? (4).
 - » 4. Referat av en bok efter fritt val. — Beskrivning av ett svenskt landskap.
 - » 5. (å lärorummet) Trojanska kriget (18). — Nederbördens geologiska arbete (7). — Innehållet i en daglig tidning (6). — Nyttan av resor (1).
 - » 6. Ett eddakväde (14). — Något om Cæsars personlighet (10). — Fångtransporterna genom Sverige (6). — En nordisk vinterbild (3).
 - » 7. Betingelserna för en sjös uppkomst (8). — Medeltidens länsväsen (7). Pompeji (9). — Elektrolytisk dissociation (5).
 - » 8. (å lärorummet) Den Isländska sagodiktningen (2). — Korstågen och deras följder (15). — Sol- och månformörkelser (6). — Äro biograferna nyttiga eller skadliga? (9). — Ett konsert- eller teaterbesök (1).
 - » 9. Valfritt ämne.

- N:o 10. Religiös litteratur i Sverige under medeltiden (2). — Lagstiftning i Sverige under gamla tider (1). — Åkerbrukets olika former och deras utbredning på jorden (18). — En utställning (3).
- 11. Ämnen ej utgivna vid redogörelsens tryckning.
- Engelska:** *Läsning:* Swan and Bétis, Scenes of English Life, Book 3 l. III; Longmans' Readers, Book III.
Grammatik: Syntaxen och formläran repeterade med muntliga övningar och skriftliga prov. 7 *stilar* på lärorummet. (Jansson.)
- Tyska:** *Läsning:* Seidel, Leberecht Hühnchen; Eine Weihnachtsgeschichte; Arnold, Fritz auf dem Lande.
Grammatik: Formläran delvis repeterad. Av syntaxen artikeln. kasus- och infinitivläran. Muntliga och skriftliga övningar efter Hjorth och Heumanns Tyska skrivövningar och brev. 9 *stilar*, alla på lärorummet. (Zeijser.)
- Latin:** Liljeblads läsebok, st. 1—63 (utom de poetiska). Det 6 l. väsentligaste av formläran samt de viktigaste delarna av syntaxen i sammanhang med läsestyckena. (Hagedahl.)
- Historia:** Allmän och svensk historia: Gamla tiden och medeltiden. 3 l. (Gyllander.)
- Matematik:** *Algebra:* Repetition av hela tal och bråk. Ekvationer av första graden med en och flera obekanta jämte problem. Räkning med kvadratrötter. Ekvationer av andra graden med en obekant jämte tillämpningar. Grafisk behandling av därför lämpade delar av kursen. *Geometri:* Hela föregående kursen repeterad. Kap. 7 av läroboken. Problemlösning. Proportionslära och plangeometri t. o. m. avdelning I i läroboken. — 14 *skrivningar* på lärorummet. (Forsman.)
- Fysik:** *Mekanik* enligt Molls lärobok (större upplagan). *Värme-* Reallinjen. *lära:* Kroppars utvidgning genom värme (kap. 1—3 i läroboken) — Räkneövningar. — *Astronomi:* En kurs i huvudsaklig överensstämmelse med Hellstens lärobok. (Westenius.)
3 l. *Föredrag:* Röntgenstrålar. Demonstration av Teslaströmmar.
- Kemi:** Metalloiderna t. o. m. fosfor. En kort sammanfattning av de viktigare teorierna, som stå i samband med den lästa kursen. (Cramér.)
Reallinjen. 2 l.
- Geografi:** Översikt av den allmänna geografin. (Teiling.)
2 l.
- Biologi:** Valda kapitel ur de fanerogama växternas biologi. (Teiling.)
2 l.

Teckning: Modeller i fritt perspektiv, delvis skuggade och färglagda.
R. 2 l. Reallinjen dessutom: Början av projektionsläran. Geo-
L. 1 l. metriskä mönster. (Frijs.)

Andra ringen.

Klassföreståndare: *Gyllander.*

Kristendom: *Bibelläsning:* Galaterbrevet. *Kyrkohistoria:* Repetition
2 l. av gamla tiden och medeltiden; nya tiden till pietismen;
läsning ur H. Levin, Ur kyrkohistoriens källor. *Religions-*
historisk översikt efter A. Ahlbergs lärobok: primitiv religion
och polyteistiska religioner; läsning ur Söderblom,
Översikt av allmänna religionshistorien. (Algård.)

Svenska: *Litteraturläsning:* Steffen, Översikt av Svenska litteraturen
del. I, II (till upplysningstidevarvets tredje skede). Dansk
litteratur: Holbergs Jeppe paa Bjerget. — *Litteraturhistoria:*
Reformations- och storhetstidevarven samt upplysningstidevarvet
till den gustavianska tiden. — Dansk uttalslära.
11 uppsatser, varav 4 å lärorummet. — *Föredrag* (1 av
varje lärjunge), till stor del bestående av referat av kända
alster ur världslitteraturen och den svenska litteraturen,
föredrädesvis från modern tid. (Gyllander.)

Ämnen för uppsatser.

- No 1. Min bokhylla (3). — Hur jag tillbragt min sommar (24). —
» 2. Karl V och reformationen (7). — Någon sång ur Frithiofs saga (3).
Cellen och dess liv (14). — Varför jag är realist (latinare) (4).
» 3. Jesuitorden (20). — Cæsars galliska krig (1). — Termometrar (6). —
Sveriges geologiska utveckling till istiden (1). — Ett stycke
svensk natur (1).
» 4. Elisabet och Maria Stuart (4). — Maria Stuart (efter Mat. Malling)
(2). — Referat av någon historisk roman med ämne från 1500-
talet (efter fritt val) (9: Mérimé: Från Bartolomeinattens tid,
Mark Twain: Prinsen och tiggargossen, Wynne: Henrik av Na-
varra). — Sumpgasseriens kolväten (7). — Teaterns betydelse (7).
» 5. Richelieus inrikespolitik (8). — Religionens inverkan på politiken
under Nyare tidens första tidevarv (3). — Om nyttan av fotvand-
ringar (7). — En fånges tankar (9).
» 6. Ett kapitel ur Olaus Magni Historia om de nordiska folken (2). —
Stiernhielms Herkules (9). — De neutralas skyldigheter mot de
krigförande (5). — Svensk vinter (13).
» 7. Gustav Vasa, svenska folkets läromästare (11). — Något om Luther (10).
Om ångor (4). — Tidningspressens betydelse (5).
» 8. Sigismund och svenskarna (8). — Reformationen i Schweiz (13). —
Något om Holbergs skådespel (1). — Ludvig Holberg (1). — Re-
ferat efter eget val ur den latinska litteraturen (1: Ovidii Pyra-
mus et Thisbe). — Ämne efter eget val inom musikens område
(1: Folksången). — Om läsning (3). — Sveriges brukbara jord ur
geologisk synpunkt och möjligheter för dess förbättrande (1).

- N:o 9. Gustav Adolf och Sveriges ständer (8). — Den katolska motreformationen (14). — Viktor Rydbergs Harpolekaren och hans son (1). Intryck från den franska konstutställningen i Stockholm 1917 (2). Exemplets makt (3).
- » 10. Det trettioåriga krigets följder för Sverige (1). — Något om upplysningen (3). — Ryggmärgen, dess byggnad och uppgifter (3). — Sveriges handel (2). — Jordens atmosfär (6). — Världskrigets inverkan på livet i vårt land (9). — Vad ett storstadshus kan innebära (3).
- » 11. Karakteristik av Ludvig XIV. — Referat av Molanders En lyckoriddare. — Den svenska Argus. — Seendets mekanik och fysiologi.

Ämnen för föredrag.

Engelbrekt Engelbrektsson (efter Schück). — Olaus Petri. — Lars Wivallius. — Karakteristik av Ludvig XIV. — Schiller. — Greve Zeppelin. — Albert Engeström. — Romain Rolland. — Aztekernas religion. — Mexiko, aztekernas huvudstad. — Dagligt liv på 1500-talet. — Inkquisitionen. — Medeltidsdramat i Frankrike. — Holberg: Det arabiske pulver. — Heidenstam: Bröderna. — Hallström: En gammal historia. — Kielland: Garman och Worse. — Pierre Loti: Islandsfiskarna. — England och Tyskland. — Torpedvapnet. — Sprängämnen och explosioner — Syror och alkalier. — Papperstillverkningens historia. — Cellulosaindustriens avfallsprodukter. — Sveriges skogsbruk. — Arterisk bevattning i Australien. — Om idrott.

Engelska: *Läsning:* Fennemore, Famous Englishmen, läxvis i skolan

- 3 l. samt Ruskin, King of the Golden River i hemmet med tentamen på större partier. Short Chapters, sid. 1—60 memorerade och utfrågade.

Grammatik: Formlära och Syntax repeterade; *mundliga* och *skriftliga övningar*. 7 *stilar* å lärorummet. (Jansson.) (En del lärjungar ha läst kursen på egen hand under sommaren och tenterat vid höstterminens början.)

Tyska: *Läsning:* Gustav Frenssen, Peter Moors Fahrt nach Südwest. Schiller, Die Jungfrau von Orleans (25 sidor.)

- 3 l. *Grammatik:* Syntaxen avslutad. *Mundliga och skriftliga övningar* efter kort övningsbok och Hjorth och Heumanns skrivövningar och brev. 8 *stilar*, alla på lärorummet. (Zeijser.)

Franska: *Edström*, Fransk elementarbok, st. 1—45, jämte motsvarande grammatik och grammatiska övningar. — Talövningar. (Fahlstedt.)

Latin: Liljeblads läsebok avslutad. *Cæsar* De bello Gallico bok 1, kap. 1—40. *Ovidii Metamorphoser*, Pyramus et Thisbe, Quattuor aetates, *Tristia* 1, 3. Formläran repeterad samt viktigare delar av syntaxen genomgångna. Skriftliga översättningsövningar i skolan 9 gånger. (Hagendahl.)

- Historia:** *Allmän:* Nyare tiden: Första tidevarvet och andra tidevarvet till 1715.
3 l. *Svensk:* Nyare tiden till 1660.
- Matematik:** *Algebra:* ekvationer av andra graden med problem avslutade; sammanhang mellan rötter och koefficienter;
5 l. R. 6 l. rottekvationer; ekvationer av högre gradtal, vilkas lösning kan återföras till andragsradsekvationerna; viktigare system av andra graden. (Kursen motsvarar ungefär läroboken del 2, kap. 4—7). *Planimetri:* en sammanfattande kurs enligt Thams lärobok. *Plangeometri:* läroboken avslutad och repeterad i sin helhet. *Grafisk* behandling av härför lämpliga delar av kursen. — 13 skrivingar på lärorummet. *Reallinjen* dessutom rötter, potenser och logaritmer. Trigonometri kap. 1—5 av läroboken. (Westenius.)
- Fysik:** Värmelära, magnetism, elektrostatik. — Problemlösning.
Reallinjen. — Laborationer. — 3 skrivingar på lärorummet. (Forsman.)
2 l.
Latinlinjen. Statik. Satser ur dynamiken. (Forsman.)
1 l.
- Kemi:** *Oorganisk kemi:* Metalloiderna från och med fosfor samt lätta metaller till aluminium. *Organisk kemi* enligt Molls lärobok. (Forsman.)
Reallinjen.
2 l.
- Geografi:** Sveriges utförligt samt några av de viktigaste kulturländernas geografi med särskild hänsyn till ekonomisk och samfärdselgeografi. (Teiling.)
1 l.
- Biologi:** *Botanik:* slut på fanerogamerna.
2 l. *Zoologi:* människans fysiologi. (Teiling.)
- Teckning:** Modeller i fritt perspektiv, delvis skuggade och färglagda.
R. 2 l. Några fåglar målade. Realisterna dessutom: Fortsättning av projektionsläran till läran om cylinderns skärning och utbredning. (Kjellin.)
L. 1 l.

Tredje ringen.

Klassföreståndare: *Fahlstedt.*

- Kristendom:** *Bibelläsning:* Jacobs brev. *Kyrkohistoria:* repetition av kyrkohistorien till pietismen; nya tiden avslutad; läsning ur Levin, Ur Kyrkohistoriens källor. *Katekisationer* i anslutning till Erik Johanssons lärobok. *Religionshistoria:* monoteistiska och universalistiska religioner; läsning ur Söderblom, Översikt av den allmänna religionshistorien. *Kyrkoåret* och *kyrkliga gudstjänster.* (Algård.)
2 l. *Föredrag:* Calvin; Loyola; Svedenborg; Mormonerna.

Svenska: *Läsning:* Litteratur från upplysningstidevarvet och tiden 3 l. efter 1860 (Steffen, del II o. V) samt Björnsons »Arne» och Ibsens »Kongsemnerne».
Litteraturhistoria: Upplysningstiden och tiden efter 1860;
Föredrag: minst 2 av varje lärjunge. 11 *uppsatser*, var-
 av 4 å lärorummet. (Jansson.)

Ämnen för föredrag.

Rokokon. — Satir och humor. — Bellmans melodier. — Svenska akademien. — Gustav III:s teater. — Kjellgren. — Lidner. — Torild. — A. M. Lenn-
 gren. — Wallin. — Tegnér. — Rydberg. — Strindberg. — Fröding.

Ämnen för uppsatser.

- No 1. Bellmans diktning (1). — Sveriges skogar (22). — Om tidningsläsning (2).
- » 2. Orsaken till Lutherska kyrkans begränsning (1). — Kjellgrens »Mina löjen» (2). — Gustav Adolf och adeln (2). — Sveriges kust (5). — Kopparns användning (3). — Krig och religion (3). — Hur bestämmas olika ämnens specifika vikt (5).
 - » 3. Kjellgrens satirer (6). — Gustaf II Adolfs betydelse för Tyskland (2). — Sveriges koppartillverkning (3). — Neutralitet (8).
 - » 4. Självvalt ämne.
 - » 5. Judendomen (1). — Karl X Gustafs utrikespolitik (6). — Jordens öknar (2). — Stjærtens utbildning och uppgift (4). »Det har jag glömt» (6). — Gymnastik eller idrott (6).
 - » 6. Polen på 1600-talet (6). — Landstormens uppgift och övningar (10). — Huvudpersonen i Arne (8).
 - » 7. Något om Ibsen (13). — Reduktionens betydelse (6). — De produktiva mjölväxterna (7).
 - » 8. Romerska kyrkan i nyare tid (4). — Kung Håkan och Skule Jarl (6). — Karl XII:s utrikespolitik (5). — Elektriciteten som kulturmakt (7). — Feriearbete (4).
 - » 9. Striden mellan upplysning och nyromantik (6). — Vårfloran (9). — Naturvetenskapernas bildningsvärde (5).
 - » 10. Buddismen (4). — Das wohlriechende Veilchen (övers. fr. tyskan) (8). — Rokokon (4). — Sjuttonhundratalets kolonialpolitik (4).
 - » 11. Olof v. Dalin (3). — Fänrik Ståls sägner (2). — Betingelserna för organiskt liv (1). — Om förbränning (1). Världskrigets inverkan på livet i vårt land (19). — Sakramenten (1).

Engelska: *Läsning:* British Empire Readers VI, sid. 100—250;
 2 l. Short Chapters, sid. 61—120. 3 *stilar* å lärorummet. (Jansson).

De som godkänts på sommarens feriearbete, ha varit lediga från undervisningen i engelska.

Tyska: *Läsning:* Svedelius, Deutsches Lesebuch I (60 sid.); v. Wildenbruch, Der Letzte (50 sid.).

Grammatik: syntaxen avslutad; repetition av formläran. — *Muntliga och skriftliga övningar* efter Kort övningsbok

samt Rodhe, Tyska skrivövningar II. — *Talövningar*. — *Utanläsning av tyska poesier*. — 13 *stilar*, alla på lärorummet. (Fahlstedt.)

- Franska:** *Läsning:* Laboulaye, Yvon et Finette, avslutad; Carnoy, 4 l. Les légendes de France (36 sid.); Labiche, Le voyage de M. Perrichon (132 sid.) — *Grammatik:* formläran. — *Muntliga och skriftliga övningar* efter Franska skrivövningar och extemporalier av H. Calissendorff m. fl. — *Talövningar*. (Fahlstedt.)
- Latin:** Cæsar De bello Gallico bok I, kap. 1—30. Livius 25 6 l. sidor efter Ponténs urval. Vergilius: Eneidens sjätte sång efter H. Andersson, Latinsk antologi. Syntaxen fullständigt genomgången. Kursivläsning. Skriftliga översättningar i skolan 11 gånger. (Hagendahl.)
- Historia:** *Allmän:* Tiden 1648—1789. — *Svensk:* 1654—1772. 3 l. (Gyllander.)
Föredrag: Erik Dahlberg. — Karl XII. — Karl XII:s fälttågsplaner. Reduktionen.
- Filosofi:** Hela psykologien. (Hallén.)
1 l. *Föredrag:* Sinnessjukdomar. — Drömmar. — Kropp och själ.
- Matematik:** *Algebra:* Logaritmer utförligare, exponentialekvationer, serier, sammansatt ränta. *Trigonometri:* hela kursen. Reallinjen. 6 l. *Differentialkalkyl:* deriveringar av enkla algebraiska funktioner och användning av derivatan vid studium av funktioner. *Analytisk geometri:* punkten, räta linjen, cirkeln och ellipsen. — 13 *skrivningar*, alla på lärorummet. (Forsman.)
- Latinlinjen. *Algebra:* Föregående års kurs repeterad. Logaritmer utförligare, exponentialekvationer. *Trigonometri:* Kursen repeterad och utvidgad t. o. m. kap. 6 av den använda läroboken. — 9 *skrivningar* alla på lärorummet. (Cramér.)
- Fysik:** *Elektrodynamiken* slutbehandlad och repeterad i sin helhet; Reallinjen. *akustik; optik* till de optiska instrumenten. — *Problemlösning*. — 5 *skrivningar*, alla på lärorummet. (Westenius.)
4 l. *Föredrag:* Litet om trådlös telegrafi. — Kallt ljus. — Telefonen (med demonstration.) — Bolinders råoljemotorer.
- Latinlinjen. *Mekanik, värmelära, magnetism, elektrostatik*. — Räkneövningar. (Westenius.)
3 l. *Föredrag:* Solens uppkomst. — Ångmaskinen. — Kristoffer Polhem.

- Kemi:** De tunga metallerna. *Laborationer*, 2 timmar varannan vecka, varvid samtidigt lästs allmän reaktionslära. Vid Reallinjen.
2 l. laborationer ha syntetiskt behandlats, K, Na, H₂N, Ca, Cu, Zn, Cr, Mn, Fe. Varje laborationsgrupp har minst behandlat en lätt och en tung metall och demonstrerat desamma jämte dem närbesläktade. (Westenius.)
Föredrag: Ett gasverk. — Bergoljeindustrien. — Såpfabrikation. — Kväveindustrien. — Ljustillverkning.
- Biologi:** Av människans fysiologi nervsystemet och sinnesorganen.
1 l. Översikt av urdjurens, nässeldjurens och ryggradsdjurens organsystem. (Teiling.)
- Teckning:** Modeller i fritt perspektiv, delvis skuggade och färglagda.
R. 2 l. Några fåglar och blad målade. Realisterna dessutom: Försättning.
L. 1 l. ning av projektionsläran till och med skuggläran. (Kjellin.)

Fjärde ringen.

Klassföreståndare: Latinlinjen: *Hagendahl*.
Reallinjen: *Westenius*.

- Kristendom:** *Kyrkohistoria:* Läroboken repeterad med särskild vikt
2 l. lagd på den nya tiden. *Religionshistorisk översikt* repeterad efter A. Ahlberg, framställning av *religionens väsen, ursprung och grundbegrepp*. Översiktlig framställning av *Jesu liv och lära, Paulus liv* samt grunddragen av den paulinska förkunnelsen. Kort översikt av *bibelns böcker* och författare, *vår kyrkas bekännelseskriter* samt *psalmens* och psalmbokens historia. (Algård.)
- Svenska:** *Litteraturläsning:* Nyromantiken. Litteraturhistorien avslutad och repeterad. Föredrag. 9 uppsatser, varav 5 på lärorummet. (Zeijser.)

Ämnen för föredrag.

Byron, Victor Hugo, Walter Scott, Fredrika Bremer, Rydbergs diktning.

Ämnen för uppsatser.

- No 1. Den begynnande oppositionen mot upplysningen i Sverige (3). — Gustaf III och Sveriges adel (6). — Naturens hinder för samfärdseln och huru de övervinns (9). — Fredsrörelsen (3).
2. (Å lärorummet). Vad innebär kyrkans katolisering under gamla tiden? (1). — Atterboms Lycksalighetens ö (5). Gustaf III:s utrikespolitik (6). — Guldberg — Waages lag (1). — Vilken författare eller historisk person beundrar du mest? (7).

- No 3. Stagnelius som nyklassiker (3). — Gustaf III som upplyst monark (10). — Den moderna serumterapien (3). — Om elektriska svängningar (7). — Något om svenska allmogeseder (2).
- » 4. (Höstens studentämnen). Pietismen (3). — Gustaf III och den dramatiska konsten i Sverige (3). — Redogör för utgåon av Viktor Rydbergs romaner (0). — Karl XIV Johan (0). — Nederländerna på 1600-talet (0). — Sveriges skärgård och dess betydelse (10). — Andningen hos djuren (1) — De fysiska och kemiska processerna i en ljuslåga (0). — Skolungdomen och föreningslivet (4).
- » 5. Tegnér's ställning till samtida litterära strömningar (3). — Napoleon och England (7). — Elektriska strömmen såsom alstrare av magnetiskt kraftfält (5). — Algernas fortplantning (3).
- » 6. (Å lärorummet). Det götiska förbundet (1). — Almquists litterära utveckling (0). — Den heliga alliansen (4). — Mongolerna (2). — Olika energiformer (1). — De neutrala staternas förpliktelser mot de krigförande (11).
- » 7. Jämförelse mellan kristendom och buddism (4). — Den engelska parlamentsreformen (9). — Jämförelse mellan Tegnér's och Runebergs stil (0). — Newtons betydelse (3). — Naturkrafternas användning i vårt näringsliv (2).
- » 8. (Å lärorummet). 1800-talets andliga strömningar (1). — Satirisk diktning i Sverige under 1700-talet (4). — Gustaf Vasa som grundläggare av ett nytt Sverige (3). — Bismarcks livsgärning (2). — Några huvuddrag av europeisk utrikespolitik under nyare tid (0). — Den elektriska strömmens användning i kemins tjänst (2). — Kolhydraternas kemi (0). — Klimatets inverkan på folklynnet (3). — Nutida samhällsproblem och hur jag tänker mig deras lösning (0). — Exemplets makt (2).
- » 9. (Studentskrivning). Jesu lärjungar (0). — Olof von Dalin (3). — Fänrik Ståls sägner (5). — Slaveriet i antiken (0). — Den svenska riksdagen under frihetstiden (1). — Huvuddragen av den europeiska jämviktspolitiken under nya tiden (0). — De yttre betingelserna för organiskt liv (2). — Elektriska urladdningar i gaser (0). — Om förbränning (0). — Världskrigets inverkan på livet i vårt land (7).

Engelska: *Läsning:* Koch, William Shakspeare, delvis kursivt.

3 l.

Grammatik: utförligare repetition av vissa partier. — *Muntliga och skriftliga övningar.* — *Talövningar* över Short Chapters on English Life. — 8 *stilar* (studentskrivningen inberäknad), alla på lärorummet. (Jansson).

Tyska: *Läsning:* Schiller, Wilhelm Tell (3 akter); Weise, Musterstück deutscher Prosa (55 sidor). *Grammatiken* i sin helhet repeterad. Muntliga och skriftliga övningar efter Buergel Goodwins mögenhetsuppgifter. 9 stilar (studentskrivningen inberäknad), alla på lärorummet. (Zeijser.)

3 l.

Franska: *Läsning:* Halévy, L'abbé Constantin (162 sid.), delvis kursivt; Maupassant, Contes choisis (50 sid.). — *Grammatik:* formläran repeterad; valda delar av syntaxen. — Muntliga och skriftliga övningar efter Franska skrivövningar och extemporalier av H. Calissendorff m. fl. — *Talövningar.* (Fahlstedt.)

4 l.

- Latin:** *Livius*: omkr. 25 sidor ur Ponténs urval; *Cicero*: Laelius de amicitia kap. 5—13; *Horatius*: Carmina I, 4, 5, 11, 17, 19, 21, 22, 23, 27, 29, 38 II, 3, 7, 8, 14, 16, 18 III, 9, 13, 18, 30 IV, 7, 11. Epod 2. Grammatiken fullständigt genomgången. Repetition (delvis) av föregående års kurs. Kursivläsning. 11 skrivingar på lärorummet. (Hagendahl).
- Historia:** *Allmän*: Tiden från 1789. Rep. av Nyare tiden.
3 l. *Svensk*: Tiden från 1772. Rep. av Nyare tiden.
Statskunskap: Sveriges författning och förvaltning; några främmande länders statsskick. (Gyllander.)
- Filosofi:** Hela logiken och repetition av psykologien. (Hallén.)
1 l.
- Matematik:** *Analytisk geometri* avslutad. *Stereometri* fullständig kurs.
Reallinjen. Utförligare om begreppet derivata och dess användning i
6 l. huvudsaklig överensstämmelse med Josephson, Funktionslära, 2. Repetition av hela matematikkursen. — 10 skrivingar på lärorummet. (Westenius.)
Latinlinjen. Sammansatt ränta; bevis från n till $n + 1$; heltalslära. —
3 l. Diofantiska ekvationer. — *Stereometri*. — Allmän repetition. — 8 skrivingar, alla på lärorummet. (Forsman.)
- Fysik:** Återstoden av optiken. Dynamik. Repetition. Problemlösning. — 5 fysikaliska uppsatser på lärorummet. (Westenius.)
3 l.
Latinlinjen. Elektricitetsläran avslutad. Akustik och optik. Repetition.
2 l. (Forsman.)
- Kemi:** Hela skolkursen repeterad. — Frivilliga laborationer, varunder utförts analyser på torra vägen, analyser av syror och enkla salter. (Westenius.)
Reallinjen.
2 l.
- Biologi:** *Botanik*: De viktigaste kryptogamtyperna samt allmän botanik.
1 l.
Zoologi: Allmän zoologi samt repetition av läran om människokroppen. (Teiling.)
- Teckning:** Rumsmöbler och andra modeller i fritt perspektiv. — Delvis fortsättning av projektionsläran, t. o. m. läran om indirekt perspektiv. (Kjellin.)
1 l.

Snickerislöjd.

Slöjdundervisningen har under läsåret fortgått på samma sätt och efter samma plan som föregående år.

Av de lärjungar som hava snickerislöjd upptagen på förmiddagens arbetsordning hava på angivna skäl varit befriade: en lärjunge från 3:dje förber. och två från 1 kl. samt två från 2 kl.

Vårterminens arbeten komma att framläggas i gymnastiksalen den 1 och 2 juni och få av lärjungarna avhämtas efter avslutningen.

Sång och musik.

I *sång* hava klasserna 4—2 undervisats måndag kl. 2,45—3,30; klass 1 och 3:e förberedande måndag kl. 1,50—2,35.

Det allmännaste av musikens teori har meddelats genom muntlig och skriftlig inövning. Därjämte hava övats tonträffning, koral-sång, fosterländska sånger samt andra, vilka befunnits lämpliga för lärjungarne.

Orkesterövningar ha under läsåret ägt rum fredagar kl. 2,45—3,30 i dessa ha deltagit 6 lärjungar från Ring III—I.

Gymnastik, Fäktning och Skjututbildning.

Från gymnastikövningarna hava på grund av hälsoskäl 36 av skolans lärjungar varit befriade hela eller större delen av året.

En privat kurs i *fäktning* har under läsåret givits av gymnastikläraren.

På grund av kolbristen har gymnastiken under en del av vårterminen ersatts med olika slags övningar i fria luften.

Gymnastik har även eljes ofta, då väderleken så medgivit, ägt rum i det fria eller utbytt mot fria lekar och idrott.

Skjutövningarna vid skolan, som bedrivs i fullständig överensstämmelse med de föreskrifter, som gälla för statens läroverk, leddes förra hösten av skolans gymnastiklärare.

92 av skolans lärjungar deltog i dessa övningar.

Skolans Inspektör:

Professorn och Kommendören m. m. Fil. D:r *Sv. Arrhenius*.

Skolans Styrelse:

Byråchefen m. m. *N. Sandell*, ordförande.
 Direktören m. m. *F. Lambert-Meuller*, vice ordförande.
 Grevinnan *M. von Rosen*, f. *Tamm*.
 Rektor *S. Jansson*.
 Fil. Kand. *E. Westenius*, kassaförvaltare.

Föreståndare:

<i>S. Jansson</i> , Fil. Lic., Skolans Rektor.	Svenska i III; Tyska i 4; Engelska i IV—I och 5 = 23 lektioner.
<i>E. Westenius</i> , Fil. Kand. Skolans Kassaförvaltare,	Matematik i IV R och II; Fysik i IV R, III och I R; Kemi i IV R och III R, skrivningsvakt 6 timmar = 36 lektioner.

Lärare:

<i>N. S. H. Algård</i> , Teol. Kand., V. D. M. Pastorsadjunkt i Oscars församling.	Kristendom i IV—I = 7 lektioner. Förrättar morgonbön 2 dagar i veckan.
<i>H. Cramér</i> , Fil. D:r.	Matematik i III L; Kemi i I R. = 4 lektioner.

- C. A. Fahlstedt*, Off. d'Acad.,
R. F. H. L.
Professore Diplomato, Föreståndare för
Svenska Bokhandelsskolan.
- Tyska i III och 5; Franska i
IV—II; skrivningsvakt 2 tim-
mar = 22 lektioner.
Förrättar morgonbön 1 dag i veckan.
- S. M. Forsman*, Fil. Kand.
Delvis tjänstledig under h. t.
- Matematik i IV L, III R, I och
5; Fysik i IV L, II R, II L
5 och 4; Kemi i II R; skriv-
ningsvakt 4 timmar = 34 lek-
tioner.
- Vikarie under höstterminen:
E. Ekelin, Ingeniör.
- O. B. Gunnard*, Teol. Kand.,
V. D. M.
Pastoratsadjunkt i Matteus församling.
- Kristendom i 5 och 4 = 4 lek-
tioner.
Förrättar morgonbön 2 dagar i veckan.
- K. G. G. Gyllander*, Fil. Mag.
- Svenska i II och 5; Historia i
IV—5; skrivningsvakt 2 tim-
mar = 22 lektioner.
- H. Hagendahl*, Fil. Mag.
- Latin i IV—I; skrivningsvakt 1
timme = 24 lektioner.
- H. G. Hallén*, Teol. o. Fil. Kand.
Adjunkt vid Norra Latinläroverket.
- Filosofi i IV och III = 2 lek-
tioner.
- E. Teiling*, Fil. Mag.
- Biologi i IV—2; Geografi i II—
2; Kemi i 5 = 27 lektioner.
- C. T. Zeijser*, Fil. Mag.
- Svenska och Tyska i IV och I;
Tyska i II och 3; skrivnings-
vakt 1 timme = 22 lektioner.

Lärarinnor:

- E. Björklund*.
- Kristendom i 3; Svenska i 4;
Engelska i 4 och 3; Matematik
i 4; Geografi och Biologi i 1;
Välskrivning i 5—3 och 1 =
23 lektioner.
- D. Carlson*.
- Allt i 1 förber.; Kristendom och
Tyska i 1 = 27 lektioner.

- E. Hauffman.* Allt i 2 förber.; Kristendom i 2
= 24 lektioner.
- E. Lundborg.* Svenska, Tyska, Historia, Matematik och Välskrivning i 2;
Historia och Teckning i 1 =
= 23 lektioner.
- N. Rydin.* Allt i 3 förber. = 24 lektioner.
- E. Söderhielm.* Svenska i 3 o. 1; Historia i 4
och 3; Matematik i 3 och 1
= 23 lektioner.

Övningslärare:

- K. Johansson*, Slöjdlärare. Snickerislöjd i 3—3 förber. = 10
lektioner.
- C. Kjellin*, Artist.
Överlärare vid Tekniska skolan. Teckning i IV—III och 2 = 5
lektioner.
- A. Frijs*, Artist. Teckning i II—3; skrivningsvakt
1 timme = 11 lektioner.
- S. G. Nordgren*, Löjtnant. Gymnastik i IV—1 = 15 lek-
tioner.
- F. Tiger*, Musikdirektör. Sång i 4—3 förber.; Orkesteröv-
ning III—I = 3 lektioner.

Läkare:

W. Stridsberg, Med. D:r.
Smålandsgatan 2.
Mottagningstid: vard. kl. 3—4.

Vaktmästare: *L. Persson*.
Engelbrectsgatan 9—11.

Tjänstledighet.

Under läsåret ha följande lärare och lärarinnor varit tjänstlediga: D:r Forsman för provår under höstterminen, vikarie: E. Ekelin; slöjd-läraren C. Johansson för sjukdom, helt tjänstledig 26 sept.—11 nov., delvis 13 nov.—höstterminens slut, vikarie: Fröken M. Åberg; Fröken Ellen Hauffman för sjukdom 27 nov. till höstterminens slut, vikarie: Fröken G. Carlsson; Fröken D. Carlson för sjukdom 9 maj till vårterminens slut, vikarie Fröknarna E. Hauffman, E. Liljenquist och G. Carlson samt Fröken E. Lundborg för sjukdom, 19 maj—25 maj, vikarie: Fröken E. Liljenquist.

Inspektion.

Skolan inspekterades den 6—9 december av Läroverksrådet, Professor G. Rydberg.

Studentexamen.

Den muntliga studentexamen ägde höstterminen rum den 11 december, och därvid blevo följande lärjungar i högsta ringen godkända, nämligen Gösta Johansson å realgymnasiet och Tage Samsioe å latingymnasiet.

Censorer voro Professorerna P. Persson, E. Vising och F. Åkerblom.

Vårterminens studentexamen ägde rum den 12 maj och därvid godkändes följande lärjungar: Carl Axel Boren, Erik Fredberg, Gustaf Göransson, Pehr Högstedt, Sven Jacobson, Sven S:son Lagerberg, Gösta Melin, Johan Gabriel Oxenstierna, Knut K:son Posse, Arne Schedin och Gösta Svensson å realgymnasiet samt Folke Bonander, Swen C:son Lagerberg, Gustaf Platen och Georg Skogberg å latingymnasiet.

Censorer voro Professorerna C. Lindskog, H. Pleijel och H. Wallengren.

Att i egenskap av vittnen övertvara examen hade av skolans Inspektor inbjudits Professorerna I. Bendixon och I. Fredholm, Fil. D:r Ludvig Lindroth, Generalfältläkare A. Nettelblad och Byråchefen N. Sandell.

I juni 1916 avlades studentexamen av dåvarande lärjungen i R. III, F. G. G. C. Arran Hamilton.

Gåvor.

Genom storartad offervillighet på många håll har skolan kunnat dels utdela dyrtidstillägg, dels avsätta en löneruleringsfond. Till alla dem som skänkt sitt intresse åt denna sak, frambär skolan sitt varmaste tack.

Genom lärjungar i femte klassen har skolan satts i tillfälle att inköpa en del välbehöfliga instrument för undervisningen i fysik.

Inkomsten av Snow-White, spelad av tredje klassens lärjungar, har anslagits till prydnad av Gustaf Wasa-rummet och inköp av några vackra anatomiska preparat.

Feriearbete.

Det feriearbete, som under sommaren anordnas vid Beskowska skolan, har till uppgift att med hänsyn till varje lärjunges särskilda anlag verka för utvecklande av elevernas förmåga av och därigenom intresse för självständigt arbete. Ferieuppgift bör sålunda ej i första hand avse ämnen, där lärjunge äger medelmåttiga eller svaga insikter, utan bör fastmer väljas inom ett område (*även praktiskt*), som han någorlunda behärskar eller för vilket han ådagalagt särskilt intresse.

I övrigt gälla följande föreskrifter:

- a) För **realskolans** lärjungar gives intet obligatoriskt feriearbete, men där särskilda skäl föreligga, kan läraren uppmuntra därtill;
- b) Lärjungarna å **gymnasium** (även de som flyttas till Ring I) *välja själva* (efter samråd med sina lärare) en eller högst två ferieuppgifter inom följande områden:
 - 1) *bokliga studier* avsedda att rikta eller fördjupa lärjungens insikter och uppfattning inom ett visst studieområde (kontrolleras genom tentamen under första läsveckan);
 - 2) planmässigt anordnade *naturvetenskapliga iakttagelser* med skriftlig redogörelse för metod och resultat;
 - 3) *teckning, målning, trä- och metallslöjd* enligt av rektor eller facklärare godkänd plan (kontrolleras genom uppvisning av alstren);
 - 4) *praktiskt arbete* såsom lantbruk, trädgårdsskötsel, skogsvårdspraktik, verkstadsarbete o. d. (kontrolleras genom intyg från vederbörande arbetsledare);

- c) **Befrielse** från feriearbete — helt eller delvis — medgives lärjungar, som
- 1) ej blivit uppflyttade vid vårterminens slut;
 - 2) hava svag hälsa.
- d) *Obligatoriskt är* för dem, som flyttats till Ring II, feriearbetet i Engelska (200 sid.)

Övriga meddelanden.

Vårterminens arbete avslutas måndagen den 4 juni.

Till beseende av lärjungarnas *slöjdarbeten* och *teckningar*, vilka under de båda sista dagarna finnas utställda i gymnastiksalen, inbjudas värdsamligen ungdomens föräldrar och målsmän samt andra för skolan intresserade personer.

Då *skjututbildningsövningarna* enligt gällande föreskrifter skola vara avslutade den 12 september, måste alla vapendugliga lärjungar, som tillhöra eller söka inträde till någon av gymnasieringarna, infinna sig i skolan för att börja dessa övningar måndagen den 27 augusti kl. 9 f. m.

Befrielse från dessa övningar kan endast meddelas efter undersökning av skolans läkare.

De som skola undergå *inträdes-* eller *flyttningsprövning* till någon av *gymnasieringarna*, skola för detta ändamål inställa sig fredagen den 31 augusti kl. 1,30 e. m.

De som hava att undergå *inträdes-* eller *flyttningsprövning* till någon av klasserna 3—5, infinna sig tisdagen den 4 september kl. 10 f. m. De som skola provas till lägre klasser än dessa, inställa sig onsdagen den 5 september kl. 10 f. m.

Läsningen börjar torsdagen den 6 september kl. 1 e. m. för hela skolan utom 1:sta förb. klassen.

Första förberedande klassen börjar först torsdagen den 20 september kl. 11 f. m.

Rektorsexpeditionen är under hela sommaren öppen för anmälningar *onsdagar* kl. 1—1,30 samt från och med den 25 augusti alla dagar utom *lördagar* kl. 1—2.

Anmälan till inträde kan dessutom göras skriftligen eller pr telefon till undertecknad. Telefon Riks Lidingö 2 95 (träffas säkrast efter kl. 6 e. m.).

Terminsavgifterna, som skola erläggas i september och januari, äro

I 1 förberedande klassen	60 kr.
» 2 »	70 »
» 3 »	80 »
» klass 1	100 »
» » 2	115 »
» » 3	125 »
» » 4	135 »
» » 5	150 »
» ring I	170 »
» » II	185 »
» » III och IV	200 »

Nya elever i ring III betala dock i de båda högsta ringarna 225 kr. pr termin.

Anmälningavgiften, kronor 10, erlägges vid lärjungens anmälan.

Om fyra syskon samtidigt besöka skolan, erlägges ingen avgift för det yngsta barnet.

Befrielse från eller nedsättning av terminsavgifter beviljas av styrelsen för ett begränsat antal lärjungar på målsmans skriftligen motiverade anhållan, vilken bör förnyas vid varje läsårs början.

SAM. JANSSON.

E. WESTENIUS.

